

Osvětí obecně

Ladislav Hejdánek

This is a part of the original document:

[2015](#)

jedná se o část původního dokumentu:

[2015](#)

◆ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 7. 10. 2015

◆ philosophical diary – record, Czech, origin: 7. 10. 2015

Osvětí obecně

Budeme „osvětí“ chápat velmi široce: každé pravé jsoucno je situováno v nějakém okolí, ale jeho skutečná „situovanost“ nemůže být plně vystižena pouze zvnějšku, neboť ne všechno, co my jako vnější pozorovatelé můžeme konstatovat jako takové „okolí“, je také registrováno (tj. je na to reagováno) samotným jsoucnem. Především musíme uvážit, že ono jsoucno má jisté meze své reaktibility (což znamená, že jeho reaktibilita má jednak jistý práh, jakož i jistý dosah např. co do vzdálenosti, ale navíc že může fungovat jakoby s jistým filtrem, tj. může mít třeba i záměrné mezery v tom, nač vůbec reaguje); ale musíme také uvážit to, jak dobře budeme posuzovat my ono zvenčí pozorovatelné okolí onoho jsoucna, tj. do jaké míry budeme mít pod svou vlastní kontrolou svůj přístup k onomu okolí. Může se totiž stát, že ono jsoucno, o něž nám jde, může reagovat i na leccos z toho, co my z pohledu vnějších pozorovatelů vůbec nezaznamenáme anebo jen velmi omezeně a nepřiměřeně. Už z toho je zřejmé, že náš přístup k rozpoznání povahy „osvětí“ může být především zásadně dvojí: buď budeme stále rozšiřovat své perspektivy a rozmnožovat znalosti všeho toho, čím je dané jsoucno obklopeno (tj. toho, co jsme my už rozpoznali a zhodnotili, což nemusí být „vše“), anebo že se budeme pokoušet nahlédnout ono osvětí jakoby „zevnitř“, tj. co nám je možno nahlédnout z hlediska onoho jsoucna samého (a to určitě nebude totožné se „vším“, co jsme mohli rozpoznat zvnějšku, ale může tam pochopitelně být leccos, co jsme my jako vnější pozorovatelé a posuzovatelé vůbec nevzali v úvahu, dokonce nač nám vůbec nepřišlo ani pomyslet). Zvláště důležité je připomenout, že třeba určitý živočich může reagovat nejen (nebo v některých případech vůbec nereagovat) na některé předměty (věci), které jsou jen tak postaveny nebo uloženy vedle sebe, ale aniž by na sebe nějak zvlášť reagovaly, zatímco na jiné „věci“, které se aktivně účastní nejrozmanitějších vzájemných vztahů (nebo jsou aspoň do kontaktu s nimi aktivně zatahovány a zapojovány), reagují výrazně vnímavěji či citlivěji. Osvětí živé bytosti je zkrátka nezbytně také jakoby „živé“, totiž oživené jak ze strany živé bytosti jako subjektu, tak ze strany dalších živých bytostí (které ovšem samy také vytvářejí své vlastní osvětí, takže různá a různě strukturovaná osvětí se jen částečně vzájemně překládají či spíš prostupují třeba v podobě nějakého biotopu apod.).

(Písek, 151007-1.)